

TRE LAPPKAST FÖR GRÖN UPPGRADERING

2015-05-27

Av: URBIO

Biotoptak med död ved och bikupor på Evershed's huvudkontor i City of London.

Ibland måste gamla sanningar omprövas. Omständigheter förändras som bekant. Det gäller inte minst hur vi planerar våra städer, med tanke på de extremväder vi har att vänta framöver. Två städer som fått erfara övermäktiga sommarregn de senaste åren är Köpenhamn och Malmö. Där har översvämningarna kostat hundratals miljoner, vilket nu lett till ett tydligt fokus på klimatanpassning i stadsplaneringen.

Nyckeln framöver ligger i att bygga in mångfunktionell natur i staden och låta den göra det stötdämpande jobbet åt oss. Men för att de urbana ekosystemtjänsterna ska få fullverkningsgrad måste gamla planeringsdoktriner och projekterade slentrianlösningar omkullkastas. Tre principiella lappkast skulle ta den gröna uppgraderingen långt och leda till mer mångfacetterad och attraktiv stadsbygd.

Lappkast 1. Biotoptak ska vara norm för alla ombyggda och nybyggda hus i tätbebyggda områden! Endast godkända skäl för andra typer av tak har möjlighet till dispens. Fördelarna med biotoptak är flerfaldiga. Framför allt booster biotoptak biologisk mångfald samtidigt som det galant fördröjer dagvatten. De grustäckta taken förlänger tätskiktens livslängd genom att skydda mot UV-strålning och utjämna temperaturextremer. Det 150-250 mm tjocka substratet står emot flygbränder genom att innehålla max 20 % organiskt material. Där växer en alvar- och skräpmarksinspirerad flora som drar till sig en rad djurarter. Med död ved, stenrösen, sandbankar och enkla gölar utökas spännvidden på habitat-typer. Nackdelen är lasten som ställer krav på byggnadskonstruktionens bärighet.

Regnträdgård omgärdad av en enkel trästruktur som funkar som sittyta, Southbank i London.

Lappkast 2. Allt dagvatten från hårdgjorda ytor ska göras biologiskt tillgängligt lokalt! Det betyder att hårdytor alltid ska vara överhöjda i förhållande till intilliggande grönyta och att bräddning på dagvattenbrunn görs i grönyta (och inte i hårdgjord yta som nästan alltid är praxis idag). Speciellt dagvatten från trafikytor, som ofta innehåller skadliga partiklar, bör utan undantag ledas till grönyta innan bräddning på ledningsnätet. Det ställer förstas krav på utformningen av grönytorna, som kan modularas och programmeras som biodiken, översilningsängar, nedsänkta regnträdgårdar, torrdammar eller som vattenförande planteringsbäddar för stadsträd, så kallade skelettjordsdiken. Vegetationen i de svämbara grönytorna består företrädesvis av torktåliga arter, då riklig förekomst av vatten egentligen är undantagstillstånd.

Uppsläppt ängsyta kombinerat med klippt gräs, Queen Elizabeth Olympic Park, London.

Lappkast 3. Den urbana grönskan ska vara mer multifunktionell och mångfacetterad. Mycket av manikyrerad växtlighet kan bli mer naturifierad, rikartig och flerskiktad. Börja med att identifiera all klippt gräsmatta som behöver vara just klippt gräsmatta – och konvertera resten till ängsmark. Örtrika ängsytor gynnar biologiska mångfalden och levererar

upplevelsevärden. Här kan naturen initialt behöva en puff i rätt riktning genom utläggning av magra jordskikt som spetsas med fröcocktails och pluggplantor.

För att den gröna uppgraderingen av staden ska komma till stånd måste stadsplanerare, arkitekter, konstruktörer, trafikplanerare och landskapsarkitekter skaffa en gemensam målbild. Med hjälp av enkelheten i de tre lappkasten upprättas en snabbfil som tar oss till mer resilienta stadsstrukturer. Men tiden är knapp; investerar vi inte de klimatanpassande åtgärderna nu kan notan efter nästa extremoväder bli mångfalt dyrare.